

GLÖFIZZTÉS! AR

Figens base	6 frt.
Nel over	3 frt.
Yegved over	1 frt 80 kr.

Egyes szám ára: 15 pengiár.

8.-Overmaten

Előzetes: postak, reklamációk és hírdetések a kiadósra intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére a a nyilvántar-
vonathoz minden közlemények a szer-
kesztőhöz küldendők.

Hirdetások díja: 50 koronás példány
5 kr. — Nagyobb és többesrét hirdet-
ések különösen szerkesztésnek.

Bályog mindenk beiktatásá! 80 kr.

Bylletar garmond sors 20 kr.

Főispán úr ónagyméltósága, B.-Gyarmaton a vármegyeszékháza nagytermében megtartandó folyó évi májusi rendes közgyűlés határidejéül **f. évi május 30-át** és esetleg következő napjait tűzvéni ki, van szerencsém a vármegyei bizottság tisztelt tagjait, a közgyűlési tárgysorozat, a házipénztár, gyámpénztár valamint a vármegye kezelése alatt álló pénztárak és alapok 1887. évi számadásai kivonatának közlése mellett minél számossabban megjelenésre felkérni, **az állandó választmány tagjait** pedig értesítem, miszerint a közgyűlési tárgyak **május hó 29-én d. e. 9 órakor** fognak a kisteremben előkészítőt tanácskozány alá vésni.

Kelt B.-Gyarmaton, 1888. május 21-én.
Scitovszky János,
allamán.

A közgyűlés tárgyai:

1. Állapáni időközi jelentés.
2. A vármegye házipénztáráról, a gyámpénztárról és a többi a vármegye kezelése alatt álló pénztárak és alapokról vezetett 1887. évi számadások tárgyalása.
3. Ministeri leiratok a közmunka költségvetés és váltáságak megállapítása. Tiszovnyik vidékén felállítandó csendőrré, -- III dik járási állatorvos, -- közigazgatási fugházak, -- Ludovica akadémiái alapítványi helyek, -- betegápolási költség járulék a. t. b. tárgyában.
4. Állapáni és küldöttségi jelentések.
5. Átiratok.
6. Felollezott ügyek u. m. a berczoli, szandai, kozárdi, z-rónai, b.-gyarmati, szécsényi, terényi, rimóczi, nógárdi, rádi községi elöljárók választása ellen beadott felebbezések elbírálása sat.
7. Kérvények.

8. Szabályrendeletek: a fegyelmi bírságpenzek hová fordításáról, érvényben levő szabályrendelet módosítása; közégi gyümölcsöző pénzalapok kezelése tárgyában, valamint a losonc-tugari helyár és díjszabályzat; közégi belszervezeti szabályrendeletek és számadatok úgy pótköltségvetések jóváhagyása.

9. Indítványok, melyek 24 órával a közgyűlés megelőzőleg bejelentetvén, az alapszabály hivataltól tetszőleg le, a időközben még beérkezőnd ügyek.
10. Választások: az Ürasedésben levő losonezi járási főszolgabírói, valamint a II. od aljegyzői állomások választás újjan leendő beöltése.

A szécsényi kaszinó.

Az ember, mint társas lény, társas életre van utalva. Minden törekvése az emberi nemnek a társas élet megalkotására annak szabályozására és mint közös jónak, felvirágztatására irányul. Ilyen nagyban az állam, az egyház, ilyen kicsinyben mindazon társas egyesület, mely bizonyos erkölcsi célnak elérhetése végett az embereket önként összehozza és az erőket a cél biztosítása végett egyesíti.

Ezen szempontok lebegtek nagy Szécsényink
szemei előtt, midőn hazánkban a kaszinó inté-
zményt népszerűvé tette és meghonosította.

Nógrádvárnegye az elsőek közé tartozott, ahol az eszme jó talajra talált. Húrom városban rövid időközök alatt létesültek kaszinók. A b-gyarmati és losonci kaszinók keletkezése az 1834-ik évre esnek, a szécsényi kaszinóé pedig 1838-ban vagyis 4 évvel később. Azóta majdnem minden városunknak van kaszinója, sőt B.-Gyarmaton az 1867-ik évi közdelmes pártélel megteremté az akkori híres „bálpárt” menhelyévé a „népkört” is, mely jelenleg a városi polgárság

gyűlhelyeül szolgál. Van tehát kaszinó egyet B-Gyarmaton, Losonczon, Szécsényben, Salgó-Tarjánban, Sziríkon, Füleken. Összesen hét, és egy népkör B-Gyarmaton. Mindezen egyleteknek egy és ugyanazon célja van, t. i. közös társalgás, személyes érintkezés, és újság olvasás által a kölcsönös művelődést előmozdítani, és kedélyes szórakozás (kártya, teke, sakk, kugli) által a napi dolgoktól kifáradt polgártársasnak kedély frissítő élvezeteket biztosítani.

Ezen ezélből alakult a szécsényi kaszinó is, és ezen ezélt immár 50 éve szolgálja jó és baj szerenese közt. Alapító tagjai köztől kik számra nézve 68-an voltak, csupán hárman élnek: Szout-názve Pál, Farkas Károly és Báthly Barnabás. „Accessorunt noví, veleres emigralti coloni.”

De hagyjuk e helyen a kaszinó történeti részét, melyet jó formán semmiből és igen csekély rendelkezéssel álló adat alapján oly ékezetesen megírt Pintér Sándor, a kaszinó egyik érdemes tagja, s melyet érdekes és meggyénk számos tagja előtt kedves volta miatt lapunk tárcza rovatában közlünk; hanem térjünk át röviden annak jubiláris ünnepére, mely **májushó 31-én** fog megtartatni.

Már maga azon körülmény, hogy a jubilaris ünnepély rendezői között látjuk: Tersztyánszky István, Br. Rozner Ervin, Ruzsinkó Antal, Vancsó Béla, Pokorný Pál, Dr. Bach József és Dezső Sándor urakat, elég biztosíték arra, hogy a szécsényi kaszinó ötven éves nagy multja a legszebb kegyelettel fog megünnepelteni; de a rendezés minden fáradsága hiába való lenne, ha Szécsény falai között a jubiláris napon nem nyílna alkalom üdvözlölni mindazokat, akik Nógrádvarmegyének ez időszerűt legnagyobb fiait, s akik varmegyén ezen congregationalis városát, mind pedig minden szép és jó törekvések színhelyét

T Ą R C Z A.

**A „szépséghi kassinó és gaz-
dakör“ története.**
(Történelmi beszámoló.)

(Történeti bevezetés.)

Az Ipoly völgyében ma romokban heverő várak régibb időkben érzékenyünk és virágzó bányavárosaink vesztelmére gondoltattak; később, különösen a törökök hódításánál, mint végvárak majd a nemzetnek, majd az ellenségnek — a mint azt a hadi-szerencse vagy szerencsétlenség magával hozta — szolgáltak vélekedési támaszpontul s nem egyszer, bárcsak rövid időre is, egyik-másik, a nemzet belviszályai között hatalomra vergődött kényűrnak rabló fészéke is volt.

A szazadokra kiterjedt zivatáros időszakból Szécsénynek, mint ilyen erődített pontnak, bőven kijutott épen nem irgándó ostromlása, a miért állandó és egyöntetű telepedőkre nem is számíthatott, habár igaz, hogy a vár megsejlesztése szükségessé mutatkozott fegyverszámpól azúrhoz és kereskedelemmel is együtt kellett volna fejlődnie, de mert a béke állandósítható nem volt, a folytonosan zaklatott lakosság nem fejthette ki munkáját.

Hosszú és pusztító hadakozások alatt elszegényeltek nemzetek és népek, s minél inkább tökétesbült a öszerszám, mint az újabbkorú hadviselés egyik legfőbb tényezője: a vándorítotték annál inkább elvesztették jelentőségüket s könnyebben romboltathatván, újra építeszék, avagy csak kitaratozásuk is elmaradt; romokká váltak, kőnyekűkörl pedig — minthogy az szakadatlanul táborozási terepül szolgálát — a lakosok elszedtek. Így váltak a várak környező települések együtt pusztaságokká nem egyszer gazdálán birtokokká.

Ha a maig reánk maradt írott okmányokat figyel-
meesen tanulmányozzuk, mindinkább arról győződünk meg

hogy az ország védelmére szolgáló fontosabb helyek, várak, a fejedelem, a király birtokait képezték s fejlődő állami életünk jogrendszere szerint később a szent korona javaivá váltak, melyeket a koronázott király érdekeit szerezett alattvalóinak adományozhatott.

Az Ipoly völgyén lévő várak hozzatartozó környékeikkel együtt szintén ily adományozható korona-javak lettek; ezek között Szécsény is, s ha kiűzetelt vagy leveretelt az ellenség, a megromlott, vagy éppen romba dőlő vár újjított adományozással ősi birtokosuk jogutódjának birtokába visszakerült, vagy a király által a lezájlott hadakozásban érdemeket szerzett egyik-másik hűnek adományoztatott, s az eként birtokba lépőnek első és legfőbb gondja az volt, hogy a nagyterjedelmű pusztá tereket betelepítse, az elhagyott földeket művelés alá vonja s az által magának jövedelmi forrást teremtsen. A vár közvetlen területét — az iparnak is tért nyitandó — kézművesek között taksák telekkellett földaraboltatta, rendszerint magtartván magának a hajdani erősebb legelőnyösebb részét, hová a kor zársza szerint várkastélyát és közvetlen környezetének szükséges lakását építette fel oly arányokban, a mint azt országos méltósága, hatalma és vagyoni állása megengedte, de nem feledkezett meg arról sem, hogy a vásáros és vámszerű — mint a közszolgálat fejlődésének az idő szerint egyik legfőbb tényezője — ha ilyen már volt, továbbra is fentartassék, ha pedig nem lett volna, az adománnyal együtt kérelmeztesse.

A szomszédos, kevésbé zaklatott községekől kirajzottak, legtöbbször azonban a felvidék lakói, csakhamar mivelé alá veszik a szántóföldeket s a várjoghúgyok átalakulnak őrökös jobbágysággá, megtelepedést kér a vár külterületén egy pár őrzeltsé család is, s nyomban megkezdik a legnépkezlőzetlenebb napi cikkeikkel ázsárlését, a várospészt elsőbbség dolgoztot, de elszárdelt iúrosok, vagy azok özvegyei, gyermekei vissza-

térnek, szerződés mellett telket, egy kis földet és a városjaitól építési anyagot kapnak és ekként a vargák, úrmárok, szabók, kovácsok, lakások a folyton le se fél vendorló legényekkel kiegészítik magukat, csebbekké alakulnak; a földes úr jövedelme személtomást emelkedik, sóházza, gyógytúrta, orvosra, váz-, dözmszedőre lesz szükség, s alig mulik el negyed század, az imént elpusztult hely helyen s környékén népes mezőváros alakul községi szervezettel, csebbekké s napról-napra lágoló majorsági és jobbágyi gazdassággal.

Laszti haladással ugyan, de így alakult Szécsény is. Majd Kolári, majd pedig a Forgács család előre látó gondolkodásával azra, a mai ma; azonban népességének társadalmi élete anyagi életével nem tarthatott egyenlő arányú fejlődést, mert a lakosok foglalkozása között nem volt meg a helyes arány a mennyiben legnagyobb részben földművelők és aranytalannal csakélyebb részben iparosok valának, úgy annyira, hogy a kereskedők számarla tekintetbe sem lehetett tenni. A műveltebb osztályt egyedül a földes úr tisztjei képviselték, s mert a földművelők nép inkább szűke, semmint önrendelkező volt, s mert az iparosok saját csehszereire tette zarkozotta, a tisztiség pedig mint intelligencia úgy az iparost, mint a földművelő alája rendelt szolgáknak tekintett; a társadalmi élet követelte szívelvő érintkezés ki volt zárva.

Nemes családok nem koresheték belepedést e város területén, mert ugyiszoval az epírség terület földes uré volt; már pedig törvényeink szerint az ily adománnyozott ősi javak részére szakíthatók nem voltak, takarítás telken lakni pedig – felteve nemesi jogait – s ott megtelepedni senki sem kívántozott, de kölobben is a Forgách család, mint zirkozott oligarcha, nem szivesen tűri vala, ha feszebbe egyenlő jogokat élvező más nemesi családok is befeszékolódnék.

(Folytatás következik)

heeszes látogatásukkal nem sietnének megfizetni.

Tudomásunk van arról, hogy a szécsényi kaszinó jubilaris ünnepén, a diszelnök: Szontagh Pál Excellenciáján kívül, résztvevőnek gróf Györky Ábrahám főispánunk, Seifovszky János alispánunk, továbbá országgyűlési képviselőink, s a vármegye notabilitásai közül a legszámosabban, kik őszinte tisztelői ezen városnak, mely a hazafiságban mindig az elsőkhöz sorakozott, s mely a kulturális kérdések zászlaját mindig magasan lobogtatá.

Nagy és soká emlékezetes nap lesz tehát Szécsényben május 31-ke, méltó ünnepe a kitarásnak, s megszilárdítás azon rokonszenynek, mellyel ezen törzsgyökeres magyar városunk iránt vármegyénk minden fia viseltetik.

Éljen Szécsény! virágozzék még áldásosabban 50 éves kaszinója!

Községi és körjegyzői nyudij-intézet.

(Folytatás)

Ezen előterjesztés és indítványok beható tárgyalás alá vétetven, elsősorban a választmány javaslata került szavazásra, mely felállással eszközöltetven, a választmány javaslata szavazattöbbséggel eljeltet.

Ezután az elnöki előterjesztés becsáttatván szavazásra, a többség által ezen előterjesztés elfogadott s ennek alapján kimondja a közgyűlés, hogy az eldigi igények jogos fenállását és a segélyezések és nyugdíjazásoknak a szabályrendelet 1. §-a szerinti azonos természetű elismeri és a jelen kényszer helyzetben egyedül azért kész a meglevő segély és nyugdíj összegek megszorítását ideiglenesen eszközölni, hogy az igénylők eddig is, még az intézeti jövedelm szaporítottatik, a meglevő jövedelem élvezetében megmaradjanak oly módon, hogy a most ideiglenesen elvonandó segély vagy nyugdíjösszegek a jövedelmek szaporodásával az illetők részére utólagosan kifizetlenszenek.

Ezen elvi megállapodás kapcsán az intézeti jövedelem szaporításának kérdése is tárgyalatván, tekintve, hogy a szabályrendelet 1. §-ában kimondott azon alól elvből kifolyólag, hogy a segélyezések és nyugdíjazások arány szerint eszközöltszenek, a segélyezések teljesen meg nem szűnethetők; tekintve, hogy az eddig megállapított nyugdíj összegekkel egészen arányban állanak már, és oly minimumot képeznek, hogy azon összegeket az illetők vagyoni és családi helyzetével szemben mérsékelni alig lehet; tekintve, hogy ezek szerint az eszközözendő megszorítások csak ideiglenesek lehetnek és így az intézet jövedelmei mulhatatlanul szaporítandók; tekintve, hogy ezen jövedelmek egymagokban a jegyzők által ismert anyagi helyzetüknél fogva az évi járadékok emelése után csak igen kis mértékben lennének szaporítások, a mi az igények kielégítésére ismét csak elegendes volna, de tekintve, hogy hazánk összes törvényhatóságainál úgy átalakítottak ezen intézetek, hogy azok fenntartásához az érdekelt közönség is hozzájárul; tekintve, hogy e részben a jegyzőink közgyűlés már többször kérelmezett el kérelmével véglegesen nem lett elutasítva, sőt legközelebb a nagytek. törvényhatósági bizottságnak 76—887. sz. közgyűlési határozatával épen az intézeti alap gyarapítása iránti javaslatlétellel nagyságos alispán úr lett megbízva; tekintve, hogy ezen gyarapítás biztosan és kielégítően egyedül csak úgy lesz eszközölhető, ha eddigi kérelmeinkhez képest a községek a jegyzőkhöz hasonló évdíjak fizetésére köteleztetnek, midőn a közgyűlés nagyságos alispán urnak a nyugdíj intézet ügyének rendezése iránt tanúsított közérdekű fáradozásaiért legőszintebb hálás köszönetét és elismerését kifejezi, egyuttal kérelmzi, hogy a nyugdíj-alap gyarapítására vonatkozó javaslatába a községeknek az évdíjak fizetésére való kötelezését felvenni kegyeskedjék.

2. Vizsgálat alá vétetven Doloschall István volt poltári jegyző, jelenleg losoncz-apátfalvai lakos segélyezési ügye.

Tekintve, hogy a bemutatott községi bizonyítvány de köztudomás szerint is teljesen munkaképtelen és vagyontalan, részre az eddigi évi 200 forintnyi segély 1888. évi január hó 1-től kezdve további intézkedés megállapítottatik és folyóvá tétetni kérelmezettik.

3. Vizsgálat alá vétetven öv. Bella Ferencné sz. Romhányi Anna jelenleg lapujtői lakosnó segélyezési ügye.

Tekintve, hogy a bemutatott jelentés, de köztudomás szerint is oly anyagi helyzetben van, hogy a segélyezést egyelőre nélkülözheti, részre az eddigi évi 60 frtnyi segély 1888. évi január hó 1-től kezdve további intézkedés megállapítottatik ugyan, de ezen összeg folyóvá tétetni csak akkorra kérelmezettik, ha a nyugdíj

intézet jövedelmei megazaporítottatnak és ezen segély összeg is fellezertet nyer.

Vizsgálat alá vétetven öv. Arvay Jozsefné szül. Thoms Maria jelenleg újpesti lakosnó segélyezési ügye.

Tekintve, hogy a bemutatott kérvény, de köztudomás szerint is anyagi helyzete nem változott, részre az eddigi évi 120 frtnyi segély 1888. évi január 1-től kezdve további intézkedés megállapítottatik és folyóvá tétetni rendeltetik.

5. Vizsgálat alá vétetven öv. Kasztovszky Jozsefné szül. Ottószlányi Erzsébet jelenleg pozsonyi lakosnó segélyezési ügye.

Tekintve, hogy az eddigi utalványozás érvénye még 1889. évi május 27-ig fenáll részre az eddigi évi 40 frtnyi segély további intézkedés megállapítottatik és folyóvá tétetni kérelmezettik.

6. Vizsgálat alá vétetven öv. Szabo Miklósné sz. Básthy Hermin jelenleg karácsonsi lakosnó segélyezési ügye.

Tekintve, hogy a bemutatott kérvény, de köztudomás szerint is vagyoni helyzete nem változott sőt rosszabbra fordult, részre az eddigi évi 100 forintnyi segély 1888. évi január hó 1-től kezdve további intézkedés megállapítottatik és folyóvá tétetni rendeltetik.

7. Vizsgálat alá vétetven öv. Ungváry Gedeonné szül. Csizsar Maria, jelenleg yanayzói lakosnó segélyezési ügye.

Tekintve, hogy addig míg a nyugdíjalap jövedelmei nem szaporítottatnak, részre évi 100 frtnyi segélyösszegeknél több nem jut, noha részre, négy kiskori gyermekere való tekintetből az eddigi évi 120 forintnyi segély megállapítottatik, de ezekből egyelőre 1888. évi január 1-től kezdve évi 100 frtnyi segély vételeztetik folyóvá tétetni oly módon, hogy az elmaradandó évi 20 forint csak akkor fog folyóvá tétetni, ha az intézeti jövedelmek megazaporítottatnak és ezen összeg fellezertet nyer.

(folytatása köv.)

Árvakárosultaink érdekében B.-Gyármát város előjárása a következő rövid, de mint reméljük hatásos el nem tévesztő levelet intézte a „Jó szív” elnöke, Tiszta Kálmánné Excellenciájához.

Nagyméltósági Grófnő, Kegyetlen Asszonyunk!

A „Jó szív”-hez” kénytelen Balassa-Gyármát város mely tisztelettel alulírott előjárása is folyamodni, és teszi azt teljes hűzodalommal, tudván, hogy ahol azidei árvíz házilag győgyíthatlan sebeket ejtett, ott a jó szívek segélye ridegen el nem zárkoztathat.

Balassa-Gyármátot f. é. Martius hó 13-án érte a katasztrófa, miként ez vármegyei törvényhatóságunk által a magas kórmánynak is köllőleg bejelentve lón.

Az Ipolyfolyó jegesárja 45 házat rombolt le, hajléka és életmólti fosztván meg 165 — a legszegényebb osztályhoz tartozó embert.

Lakostársaink nem késtek ugyan tőlük teltetölég a rőtönyi segélyvel, s e czímen Ö Felsőge desűben uralkodó királyunk is 200 frt kegyadományra érdemesített bennünket; pár száz forint hegyült továbbá egyes jótévtől: de mi az a nagy szükséghez képest, midőn úgy áll a dolog hogy árvízkarosultjaink mostani helyükről, hacsak minden 2—3 évben hasonló vesztéknek kitenni nem akarjuk őket, okvetlenül kitéleptendők.

Kegyeskedjék továbbá a „Jó szív” figyelembe venni, hogy Balassa-Gyármát ugyazólván, teljesen vagyontalan egyike az ország legszegényebb városainak; a közsé összes ingatlanága, nehány középületen kívül nem tesz ki többet 21 magyar hold szántóföld s 65 hold réttelegetőnöl; nincs semmi erdeje, sem vasúti, avagy nagyipari; és auilyan a város, ép oly szegény maga a lakossági is.

Nekünk tehát saját erőnköl nemcsak jelenleg nem telik, de a jövő sem kecsegtet; és helyzetünk ép ezért rosszabb mint az ország bármely sűjtött vidéké.

Ugyanazért eső szavunkat emöljök segélyért a Jószívhez, különösen is kérve Excellenciát mint annak Elnökét: legyen kegyes partfogója sors által sűjtött szegény városunknak!

Legméltóbb tisztelettel vagyok a Nagyméltósági Grófnőnek.

Balassa-Gyármát, 1888 Május 19-en

alázatos szolgálja

Leányi Károly város bíró

Gazdaság.

A szécsényvidéki gazdasági egylet a 1888. ápril 22-iki választmányi ülést esaknem teljesen elhunyt teljes tiszteletbeli tagja, néhai Somssich Pál emlékének szentelte; életjárvának fellevezése után Balás Antal elnök melez szavakban jellemzte e kitűnő férfi hankadaltan buzgalmi és sikerteljes működését.

Az Endrefalván e hó 13-án megtartott vándorgyűlésre a választmány tagjai szép számmal jelentek meg, hogy a gróf Chorinszky Igó nagybirtokos és egyébi tag állami birtokán munkálathá vett vízszabályozási műve-

leteket megtekintse, mi ugyan most még csak a kezdeményezés stádiumában van, de máris tanulságos, különösen Gőz-tervező culturmérnök szakavatott előadásai mellett. A munkálat gőzpontját főkép a Mányospatak szabályozása képezi, mit a pilányi patak szabályozása elő meg s befejezett a falajjizáknak és gyakori porvanyoknak részben alagsorvezés által egyenletes lejtéssel leendő bevezetésében fog nyerni.

A kellemes határjártat Szabó Károly választmányi tag vendégszerető házában izletes ebéd követte, melynek vezetével a tagok a jegyző hivatalába rándultak, hol Balás Antal elnök a közsé egybegyűlt értelmeseb kisczáfai előtt mépszerű előadást tartott a gyümölcs tenyésztés hasznáról. Nem elég, ugyanond a közs-falkola fenntartása, minden gazdának arra kell törekedni, hogy nemcsak faj gyümölcsöket a sajátján termeljen: attól nem kell megijedni, ha egyszer-másor az időjárás megvonja a fakat, sem attól, ha börtörnek értéketleníti a termést, mert aszalva mindig forgalomba és kereskedésbe teltető s a szép aszalt gyümölcsnek mindig meg van az értéke. Arra aztán több gazda együttesen is vállalkozhatik, hogy egy horlozható aszáló gépet vegyen, mely most már nem felettebb drága és úgy kerül ki belőle a gyümölcs hogy értéke a kemezeze aszalásával esaknem még egyszer többre megy. Ez bemutatla saját aszalmányait, melyek esaknem a czukrosgyümölcsessel vetekedhetnek, végül bemutatla almahámzó gépeskéjét működésben.

Mindéből tanulságkép vonta le, hogy a kisczáfai is, vagy egyes községek nagy értéket vehetnek be a gyümölcs tenyésztésből, de arra nevez szükséges, hogy ok-szerű gyümölcs-tenyésztést tanuljanak, nemcsak fajokat termeljenek, miknek beszerzésre és elszállítására legjobb mód, ha mint falusi „gazdakör” valamely gazdasági egyesülettel lépnek összeköttetésbe, hogy pedig erről is kitanulást nyerjenek, felvázaltla a Kodolányi Antal-féle gazdakör alapszabály tervezetét, melyet a jelenlétak nagy figyelemmel hallgattak végig, nem mulasztván el a fáradhatlan buzgalmi elnökök köszönetét mondani a tanulságos és hatásos előadásért.

Postagy. Közmunka és közlekedési m. kir. miniszter. Ertesítés a postai csomagok, pénzes levelek és táviratoknak levéljegyekkel leendő bementesítése és ezen jegyeknek mikénti alkalmazása tárgyában.

A postai küldeményekért és táviratokért eddig a feladatok közpénzben fizetett díjak: pénzes levelek, csomagok és táviratok után, a minnyiben ezen díjak 10 frtot meg nem haladnak, 1888. évi június 1-től kezdve frankojegyek (posta és távirati értékjegyek) felragasztása által fizetendők meg.

E czélból úgy a postai, mint a távirati díjak lerovásánál az eddigi 2, 3, 5, 10 és 20 kros és az ezek kiegészítésére egyuttal forgalomba hozott 1, 8, 12, 15, 24, 30, 50 kros, 1 és 3 frtos frankojegyeket kell használni. A régi és új frankojegyek kaphatók minden posta és távirati hivatalnál és az eddigi frankojegy-árusítóknál.

A frankojegyeket a küldeményre és táviratra magának a feladónak kell felragasztani, még pedig: közönséges és ajánlott leveleknél, utalványoknak és pénzes leveleknek a boríték czímoldalán, lehetőleg a felső jobb sarokban s ha itt elegendő hely nincs, a küldemény pecsét, illetve hátoldalán; különösen figyelni kell arra, hogy a pénzes levelekre felragasztando minden egy-frankojegy körül megközelítőleg egy centiméternyi köz maradjon, s hogy a frankojegyek a borítékok szélével ne fogják s a borítékok szarmyszeit be ne fedjék.

A pénz külön papírra téve kell a borítékba helyezni, borítékul pedig lepecsételtetláb a minden postahivatalnál és frankojegy-árusítónál 1 krért kapható postai pénzszelvével borítékokt használni.

Pénz közönséges vagy ajánlott levélben küldeni nem szabad, de nem is indokolt, mert utalvánnyal 5 kros frankojegy felragasztása mellett, 5 forintig bárhova lehet pénzt küldeni.

Csomagok feladásánál a frankojegyeket a szállító levélben, e czélra szolgáló üres helyen kell felragasztani.

Táviratok feladásánál a frankojegyeket a használt táviratlap felső közep részén, s ha közönséges papír használtatik, a belső oldalon üresen hagyando helyre — s ha a táviratlap mondott részén elegendő hely nincs, ennek hátsó oldalára kell felragasztani.

Szabály az, hogy a díjak lerovására lehetőleg keves számú, megfelelő értékű frankojegy használtassék, különösen a pénzes leveleknél, hol a sok frankojegy felragasztása mindenképen kiközlendő, (pl. 27 kros díjat 24 és 3, — 33 kros díjat 30 és 3 kros értékű frankojegyekkel kell leróni.)

A feleknek saját érdekükben áll, hogy a frankojegyeket szabályos módon ragasszák fel mindazonáltal ha figyelmeztetés után is azt kívánják, hogy küldeményük szabálytalanul alkalmazott frankojegyekkel is elfogadtassék, a postahivatalok a feladó vesztésére azokat elfogadják ugyan, azonban e körülményt a vesztésen jelözzék.

A posta és távirathivatalok tartoznak felvilágosítást

adni valamely köldeménynek vagy táviratnak díjára s arra nevezte, hogy mely díjakat lehet vagy kell frankoje-gyekkel kiegyenlíteni s kívánatra utbaigaztást is a fel-ragasztás módjára nézte.

Az elrontott frankojegek bevétele az érték 10 szavalekának levonása mellett, de csak akkor, ha azok az elrontott betűkben, táviraton stb. mutatottak be s csak miután megállapították, hogy azok használva még nem voltak, s ha nyilvánvaló, hogy ázkerdesé esete fenn nem forog.

Budapest, 1888. évi május hó 11-én.

Baross s. k.

Fejlesszük a háziipart.

A jujongásnak nem akar vége szakadni. A panasz örökös, a siralom végtelen. Aki végig tekint a hazai sajón, az igazán elszorult kebellet olvassa a szomoruhul-nál szomorubb jelenségeket.

S ami még inkább megdöbbent, az, hogy ezek a jelenségek valóságosan alapulnak.

A rozsda, az úszóg, a hernyó, drótféreg, filloxa pusztítja azt amit a földből nyernénk, újajunkat és jo-szágunkat ezernyi járvány, gyilkos legyek öldöklő le. A változó klíma minden csapása látogat meg bennün-keket, s ha már ezer remények olajával térünk nyugalom-ra, nem tudhatjuk, hogy nem szárad e mellettünk kolduskotta ez az olajág.

Es mégis tesszük e csak valamit is magunkért, jövőnkért?

A gazda szomorú rezignációval nézi a saját pusztulását, várva míg valaki segít rajta. Mindezt nagyon természetesen is találjuk, pedig ebben a legnagyobb tehetetlenség nyilatkozik, mert nincs aki a népet vezesse felvilágosítsa és helyes utra térítse.

Mindezt pedig a néptanítók dolga volna. Legelső tanügyi kapacitásaink hányszor hangoztatták már, hogy a tanítóképezdek egyik legfontosabb tantárgya a házi-ipar legyen.

Ha köznéppünk és különösen a földművelő osz-tályt verszörben tanítanák háziiparizikket készítése-re, igen jó kereset forrása lehetne sok családnak. Mennyi millió és millió vándorol ki a külföldre háziiparizikért?!

Hogy csak néhány példát említsünk, itt vannak a kákból készített czikkék; tetszős házi papucsk, láb-törők, kosarak, butortakarkók és sok egyéb tárgy, mely el-vagyonszámla szállítanak be hozzánk, holott a nyers anyag fölünk való.

Itt van például a fafaragás, melyet Sveicz lakos-sága olyan magas fokelyre vitt, hogy elárastja készit-ményeivel a világot és sok milliót szerez vele.

Itt van azután a szövés, a szőnyeg, vászon, ha-risnyá, és egyéb flumuszövés, de itt van mindennek fölött a selyemtenyészés, mely igazán esekely, majdnem semmi anyagi kockázattal egy egész család jólétének képezheti alapját.

Végül a mi speccziás viszonyaink rendkívül ked-vezők a méhésztre is. Falusi kertek, szőlők, gyümöl-ésősköhen néhány kapir okserű kezelés mellett több igen kedvelt és kelendő használati czikkel hozhat a gaz-dának, s nem kellene érte a piacra menni.

Mindenesetre nálunk nagyon kedvezők a körülmé-nyek. Minden földművesnek meg kellene honosítani a házában a melleszkészít ágak egyikét, vagy a család-tagok számára képest többjüket is s mindjárt segítve volna a gazda helyzetén, ha termőföldjét vesz látogatta meg és nem terem rajta kenyér.

Nagyon sokat kell még nekünk tanulni nyugati szomszédainktól, hogy látsunk biztosíthatassak a komoly bajok és körülmények minden változásai közben egyen-letesen haladói és nyugodt lehessen.

A tanítóktól függ e tekintetben a legtöbb. Néhány lelkes tanító, aki igazán tanítja és mestere a saját községének, az iskolán kívül is sokat tehet a saját köz-ségében. A háziipar meghonosítása egyelőre fő fölök függ.

Nem segít a községbees semmit. A ki reményét elvesztette az önmagát vesztette el, pedig a józan ész törvényei egész közel vannak hozzá.

Pedig ezeket a törvényeket követni kell. Sz. S.

Színészet.

Szombaton, máj. 29-én színr került az életisko-lájából elcselt „Agglegények iskolája” valóban mulat-tató vigjáték Faludi Mikstól Krasznayné Molnár Vilma jutalmául. Türelmetlenül várta az a kis közönség, mely jelen volt a jutalmazott megjelenését s azt, hogy tün-tessen mellette és mellett. Krasznayné, mint egyike a ked-ves színpadi alakoknak úgy ezelt, valamint jutalom-játékában mindenkor tudott hatást kelteni. Az „Agglegé-nyek iskolája”-ban leányzójelöltnek (Margit) titkolt szerelmével kibén ne kellett volna rokonszenven? Az agg-legények fő nőgyógyájait mindvégig jellemzően szemé-lyesítette Bokody (Doromb) s az agglegényi fogadalom áldozatát Bokodyné (Ligetyi Aranka). Egyik kellemelen helyzetből a másikba jutást a jelenben gyöngének lát-szott zenetart Krasznay (Dombai) hangban s mozdul-talaiban egyaránt eltalálta. Ugyanezt mondhatni Kissről (Fenyvesy) és Szikszayról (Keleti). Az agglegényekhez il-lettek Tolnayné (Ágnes), Hetényi D. (Várdyné).

Vasárnap, máj. 30-án került színr a vidéki színpadok halatlan darabja az „Ördög pirulái” látványos bohóság. Ily nagyszabású látványos művekhez nagy elő-készületek kívántatnak, mi a vidéken legfeljebb ott mo-het végbe, a hol van állandó színpad és oly szorgalmat tanúsít a rendezés, mint a Bokody igazgatósága alatti.

Az érdeklődést felkeltették és mondhatni, hogy ki is ele-gitettek színeszink. A nagy halmoz dekoratív összehoz-tak, a személyzet buzgógnál, csak a bővítésen alapuló tárgyi változások nem mehetek végbe kellő simán, mit mondanék a körülmények. Kiváló képek voltak: a gyermek vásár, kényesítő farsang s a Bachanáliában a Vikk-Vakk tánc. Bokody érdeme a két előbbi kép, melyekért mindkétzer kiáltak. A színház meztelre — dícséretre legyen mondva a közönségnek — réges-régen nem volt olyanira zsúfolt, mint ezúttal.

Hétfőn, máj. 31-én ugyanezek az „Ördög pirulái” voltak napirenden azon külföldszéggel, hogy a közönség száma a vasárnapéhoz képest sokkal kisebb volt.

Szerdán, máj. 31-én került színr Tolnayné Mari jutalomjátékaiul a „Vadgalamb” énekes népszínmű. A darab egyik alakja Tolnayné (Rieza), kinek idylli nevet viseli a színmű. A sorrendben másodiknak Tolnayné ju-talomjátékaiul megítélt helyes színműtől alapult, színpad-ra természetesen érdemesíti ar. Megjelenésekor a lapszínű nem akart. Lehetté látni, hogy ő is kedvence a közönségnek. Sajnos és nem remélt dolog volt a közönség tövöllele saját kárára, mert — volna csüggesztő-leghat a színeszre különösen a jutalmazottira a közönség — megfosztotta magát egy kellemesen élt élvezetéről, a nyíltan a szép című színmű és a színmű nevet viselő Rieza pártorleány nyújtottak. Kévs színmű dícsérel-hetik oly természetes megható jeleneteket mint a Vad-galamb. Avagy nem idylli volt e, mikor Rieza oda si-mult Mihály gazdához, mikor tubi . . . tubi . . . tubi — mal végezte dalát. Kellőn domborult ki Szikszay (Galand), Kiss (Mure), Körösyne (Floris asszony) játéka-ból egy egyszerű családikép, Körösy (Meskő), Krasznayné (Julis) által egy másik. A komikus alakok kiválóak voltak: Bokody (Dieső), Fekete (Csuka) Hetényi E. (Babi). A put-tonyosok kevésszer láttatták magukat. A dalok megke-zése némileg összehangtalanul történtek.

Csütörtökön, máj. 31-én a vendégszerelő „Kókai ház” néző vendégei voltak. Felkeltésében sokszor megingatja igazi vendégeit Bokody (Kókai) s azok 61. mégis házául marad a jó alakítással játszott Szikszay (Vojneburg), a szerencsés festő (Kiss). — Hűségét ké-zel foghatón bizonyítja be Bokodyné (Evelin) a salon ko-mikusra hivatottak erejével benyújtott Krasznayval (Ken-dersy) szemben. A szabatos következetességgel meg-írt darab sikerült előadásában osztoznak meg: Fekete (Aranka), Aranyos (Barna), Körösy (Dagdó) s a többiek — sajnos — megint csak részben tett ház előtt. — Előlegesen sikerült megadni, hogy kedden, máj. 29-én színr kerül Piyat Felix híres műve „A rongyszedő”, melyre méltó felhívni a közönség figyelmét és a mind nagyobb mértékű partolást több oknál fogva. A körünk-ben tartózkodó színtársulat művészet igazgatójának Bo-kody Antalnak a jutalomjátéka és 3 évtizedes színeszi pályájának jubileuma lesz az s mert benne a jegzőbeli szerepek egyikét Jeán apót a bármely nagyobb színpadnak is díszre való művészet igazgató fogja előadni. Hűzetesebb referéda a jövő heti számban lesz. — R.

H i r e k.

Zyma. Tóth Kázmér romhányi körjegyző piros pünköszt napján eljegyezte Kálnán Gizella kisasszonyt öz. Kálnán Zsigmondné legendi birtokosnő szép leányát. — Dr. Hoffmann Lipót losonci orvos e napokban je-gyözle el Sajó-Szentpéteren Bródi Leontin kisasszonyt, Bródi Miksa kereskedő leányát.

Életrajz. Bakó István, a balassa-gyarnati járásnak közkezdveltségű járási menőke, a herkulusi fűrő-höz kincstári menőknél nevezetett ki. — Lucka Mór b.-gyarnati tör. telekkönyvi írók a losonci kir. bíró-sághoz segédtelekkönyvezetvé nevezetett ki. — Géczy Gyula losonci segédtelekkönyvezető a földi kir. bíró-sághoz ugyanily minőségben áthelyeztetett.

Tolmács. A losonci kir. járásbírószághoz töl tolmácsul Hudecz Miksa képeződő tanár, német tolmácsul Jeszenák Rafael gymnasium tanár; a szécsényi kir. járásbírószághoz német és töl tolmácsul Spitzer Lipót neptanító, s a rélségi kir. járásbírószághoz ugyanezek német és töl tolmácsul Gräber Károly végrehajtó nevezetett ki a b.-gyarnati kir. törvényszék elnöke által.

Művelési elismerés. A vármegyei kir. tanfelügyelő a következő levelet küldte legközelebb Pajor István gond-nyoksági elnökhöz. 259. Sz. Nagyságos Pajor István kir. tanácsos urnak mint a b.-gyarnati állami el. isk. gond-nokság elnökének. A Nulgió vallás és közoktatás ügyi m. kir. ministerium f. hó 11-én 17947. sz. a. kelt magas rendeletéből vanszeresen Nagyságodat értesíteni, hogy a tisztelt ministerium Nagyságodnak mint a b.-gyarnati állami elemi iskolai gondnokság elnökének e minőségű állásában megőrsítése alkalmából eddig kifejtett sikeres és buzgó működésért elismeréssel nyilvánítani méltoztat-tott B.-Gyarnat 1888. május 19-én Komjáthy Anselm sk. kir. tanácsos s nógárdmgye kir. tanfelügyelője.

Értelmeztető törvényhatósági bizottsága. Kudorja János viski plébános urnak az árviz alkalmával hajlékát vesztett lakók megmentése, valamint azok nyomorának enyhítése körül kifejtett önfeláldozó buzgalmaért köszö-netét és elismerését nyilvánította.

A b.-gyarnati polgári lakó majlása. máj. hó 22-én tartották meg a polluzsinyi érdekek. A mulatság álta-lában nem mondható sikerültnek; a társas ebéd sem elégtette ki a közönséget, pedig 1 frt 20 krért egy kis

gyűlés háson és csuszán kívül lehetne valami jobb pe-csenyét is adni. A kinndulatatlanság komiszbor, amivel úgy látszik már Sándri is állandóan bosszantja a vendé-géket, valóságos lefojtotta az utolsó kedvet is. Néhány derek család gazdagon terített asztala egyenként segített ugyan, de a vendégszeretethez még volt a maga határa. A tánczó haláltság azonban mindegyikét pótolva volt, mert az a sok szép leány, mely e napon megjelent a polluzsinyi érdekek, elfeledteté minden, még a Sándri komisz borát is.

A nagyközségi tanács tanfolyamát b.-gyarnati kő-re f. é. június hó 6-án d. e. 9 órakor Balassa-Gyarnat-on a közs. polgári isk. tanácsteremben tart. 1. El-nöki jelentés. 2. Gyakorlati előadás a 100-as számkör-ben tartja az iradila isk. II-ik osztályában Singer Adolf. 3. A múlt évi jegyzőkönyvnek felolvasása. 4. Könyv-bírálatok felolvasása. 5. Vita értékezés, az iskolai dol-gozatok felett tartja Dömök Ernő és Druga József. 6. A községadásainak átvizsgálása. 7. Költészetes ke-sztése. 8. Folyó ügyek tárgyalása. Ezek között az ös-szegyézési szövetkezethez való iratkozás, miért is a be-íratkozni szándékozó vidéki tagtársak születési (keresz-telvi, családi értesítő) bizonylataikat magukkal hozni sziveskedjenek. 9. Pálya és vitatételük kiítése. 10. Tag-sági és Értvéslap díjak befizetése. 11. Az ülést meg-előző elnökségnél irásban benyújtott indítványok tár-gyalása. Beletán Molnár József megházasítását megte-kintése.

Pünköszt másnapján medvevadászatot háborogtatták a templomok előtt az istenistidőket. Kérjük a rendő-rséget, hogy ily botrányos dolgokra nagyobb gondot fordítsanak s jövőben ilyen és hasonló botrányoktól óvják meg az ügy zérus fok felé hajló vallások érde-keit.

A b.-gyarnati falvicsa burkolási munkálatai javában folynak. A megyéhez előtti tér is elkészült, igen szép látképet teremtve az imposans épületnek. A lakarek-jektár emelése háza előtt nem lesz terrasz, hanem meg-történt az alapítás. Ittemelhető, hogy ezen díszes épület előtti tér kőzka kővekkel fog kiburkolatni; ily kővek-kel kellene kiburkolni a város-ház előtti tér is, vala-mint a „Záchy” és „Balassa” fele nagy épületek elő-terét. A palatvizi kőbánya hatalmas traktus kővezetéből igen jutányos áron szerzethető meg ezen kőzka kővek melyek jobbak a somosújfalusi kőzkaeknél is. Jobb módú fontezu háztulajdonosnak igen helyesen eszedke-d-nének, ha ily kővekkel látják el a házaik előtti járdát; minden épület sokat nyer ezzel akár értékben akár es-mőségben.

A földműl intézmény mindinkább terjed megyénkben is. Legközelebb máj. hó 20-án (múlt vasárnap) Nandor-ban alakult földműl egyesület. Minth a vízpúskák megszer-zése minden községbe néve kötelezővé tétellett, s az azokkal való ellátás mégis csak valami tanulmánytíge-nyel, nagyon ajánlandó, hogy minden község alakítson földműl egyesület, mely a földműl megvalósításra vagy legalább is korlátozására nagy költségek árán beszerzett eszközöket kellő módon használhatná. Bármely község-ben akad 15—20 ara való egyén, s minden községben van egy-egy intelligens ember, aki az egyesület meg-alakíthatja és vezetheti.

A tornagyűlés szép lendületnek kezd örvendeni, a mennyiben az ifjabb nemzedék (eddig legelőbb működő tag 36, legközelebb 20 éves) a f. hó 7-én tartott első torna-órától kezdve egyelőre hűl két óvan át soronyban gyako-rolja izmait. Továbbá csak szíves készséggel vélünk teljesíteni, midőn az utolsó előtti számkömben ködött pelerádából néhány felelettel — kimaradt tornagyűlési tisztviselőt pótolgat velünk, ugyanis az április 29-én tartott tornagyűlési közgyűlés művezetőve a tornaszat meghonosításának kezdeményezőjét: Wagner Istvánt, ügyvezető: Köröm Lászlót, jegyzőit: Luby Károlyt, penztársait: Darvai Armand és egyik helyettes szakos-tály vezetőve Tiesinszky Árpádot választotta.

A balassa-gyarnati tornagyűlés elválasztmányának első ülése. Folyó hó 17-én délután 5 órára hivta egybe Seitsowszky János egyesületi elnök úr a választmányi ülést. A közgyűlés jegyzőkönyvnek felolvasása után a tagok névjegyzéke vetetén elő, hol is kitűnt, hogy a partoló tagok gyűlése még mindig szükséges s egy 5 gyűjtő iv fog készülni, melyek közül egyet az elnök, továbbá egyet egyes Reményi Károly alelnök, Aminger László, Baintner Arnold és Ilvovszky Adolf közeli. A penztár volna még csak a kezdetlen vagyunk, már is 27 frt 29 kr bevételel tündet elő. A művezető jelentéséből kiemelendő, hogy a tornaszat gyakorlati iránti kedv fo-kozódik, hogy az idős tagok meg nem fojtható okok-ból a tornagyakorlatoktól idegenkednek. Tornáztólnyúl a szövetség által ajánlott Jäger ing és vörös öv lette-fogadva; más egyenruhának szükségét a választmány ez idő szerint még nem látja. A „Tornagy.” című szaklap megrendeltetett, a ház és tornacsarnok elkészíté-sével művezető, a poszt beszerzésével pedig penztárnok bizott meg. Végre több apróbb ügy elintézése után a tornaszat elmeletében is otthonos elnök az ülést kevés-sel 7 óra előtt beakasztotta.

Nagyterülel ténit, hogy bizonyos Raacko Mária nevű özvegy asszony többi társnőivel a pataokban ruhát mosott. Egyzserre fájalmat erzett, haza ment, s egy ora múlva halva találták szobaszkájában. Az özvegy magzat elhajlás granájába esvén, holtteste Dr. Feledi Ferenc és Dr. Gerő Mór törvényszékhöz kiküldött or-vosok által Plathy Ferenc bírósági tag közbejöttével felboncoltatott, s kitűnt, hogy az özvegy három hóna-pos gyermeket szült, de rögtön segély hiányában elver-zett és meghalt. A törvényszék boncolás a bűnösség esetét egyáltalában nem constatálhatta.

Lépe kezdti a jó mák. Lapunk utolsó számban hí-ven közöltük azon furfangos raszások, melyet a jászte-leki pseudo kaszár Buncos Geza nev alatt három derek és törkövő de kissé naivul látszó polgármesterről elkövetett. És íme ma már örömmel közölhetjük, hogy buroka került a jó mádar, még pedig Zádorva városá-ban, ahol Kozma Jenő álnev alatt szette volna folytatni csatas-mesterségét; de lapunk közkeuénye folytán, a rea-

